

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“,
ulica Vetturini št. 9, kamor je
naslavljeni pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne
uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“
ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverostopne petit
vrste po 14 vin, za večkratni
natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin, in se prodajajo v
raznih goriških trafikah.

GORICA

Št. 30.

V Gorici, v soboto dne 15. aprila 1911.

Leto XIII.

VOLILCEM!

Vlada je razpustila državni zbor, predno mu je potekla zakonito določena poslovna doba, ter je razpisala nove volitve za dan 13. junija, oziroma dopolnilne volitve za dan 20. junija t. l.

Zopet ste klicani torej, da vršite jedno najvažnejših pravic prostega državljana, da si izvolite svoje zastopnike in zagovornike v državni zbor.

Vemo: važna, zelo važna je volilna pravica; a spojena je dandanes z različnimi neprijetnostmi, ki utrudijo tudi vstrajnega volilca, ako se volitve prepogosto ponavljajo.

Vendar ta utrujenost se ne sme pokazati tam, kjer se gre za važne koristi naroda. Le pomislimo: Kaj je povzročilo predčasne nove volitve in za kaj se gre?

Naša slovanska in slovenska delegacija je izpolnila v 4-letni dobi državnozbornskega zasedanja svojo dolžnost vsestransko in v polni meri. Bila je v manjšini; a z uma svitlim mečem, z dostojnostjo in redko energijo varovala je koristi avstrijskega slovanstva ter dvignila njegov ugled ne le v državnih mejah, marveč tudi izven njih.

Dala je državi, kar ji gre in kar zahteva njen ugled in njena varnost; a zahtevala je od vlade tudi napram Slovanom dejansko izvrševanje jedino pravega in pravičnega načela: Jednake dolžnosti, jednake pravice.

Toda sedanja vlada, oprta na neznatno nemško-poljsko-italijansko večino, se ni mogla ali se ni hotela ozirati na te opravičene zahteve. Vse njene čine prevevajo oziri na Nemce, ki hočejo biti absolutni gospodarji v Avstriji in smatrajo Slovane za državljane nižje vrste.

In ker ni hotela slovanska manjšina pomagati sedanji vladi do njenih zahtev, katerih priboriti ni mogla ali ni hotela njena večina, zato je razpustila državni zbor in apeluje na volilce.

Konečni smoter sedanjega zopetnega izbiranja državnih poslancev je torej odgovor na vprašanje: Ali hočemo biti Slovenci in Slovani v Avstriji še dalje državljani nižje vrste, ali pa hočemo in zahtevamo, da se vlada tudi glede nas dejansko drži načela: Jednake dolžnosti, jednake pravice.

Volilci! Zastopniki S. L. S. v državnem zboru, združeni v Slovenskem klubu, so si v svesti, da so izpolnili v polni meri svoje dolžnosti, da so po najboljši vedi in vesti varovali Vaše verske svetinje, narodne pravice in gmotne koristi. Enake dolžnosti do Vas imamo podpisani deželni poslanci; in te nas silijo, da Vas opozarjamo v tem resnem trenutku na važnost in bistvo sedanjih volitev v državni zbor ter da Vam kličemo:

Vsi na krov! Malenkostne domače prepire na stran! A iz Vaših glasovnic, oddanih za izkušene može, naj zveni soglasen klic! Mi hočemo, da se dejansko izvrši tudi za nas načelo:

Jednake dolžnosti, jednake pravice!

V Gorici, v Velikem tednu 1911.

Ivan Berbuč,
Josip Fon,
Dr. Anton Gregorčič,

Anton Kosmač,
Anton Manfreda,
Miha Marinič,

Dr. Hinko Stepančič,
Miha Zega,
Franc Zlobec.

Črtice iz večega mesta.

Ne pričakuj, cenjeni bralec, kaj posebnega, ko zazró tvoje oči te vrstice. Nevolja vlada povsodi; menda ni dežele, kjer je ne bi poznali. Ne čudi se torej, ako več del naslednjih opazk morda ne odgovarja tvoji zabavoljubni radovednosti; saj ti samo deloma razsvetli razliko med nekaj in zdaj.

I. Zunanost in promet. Ako samo nekaj let nisi videl večega mesta, očaran si, ko ga zdaj zazreš in vstopiš v njega okrožje. Gotovo si slišal govoriti ali si bral popise o svetovnoznanih beneških palačah, ako jih nisi morda že sam videl. Verjami mi, da so prava beračija proti hišam, katere dandanes najdeš v velikih mestih ne samo v inozemstvu, ampak tudi v naši državi. Ali kolikor bogastva, kolikor bliščobe tvoje oko zapazi pri poslopih od zunaj, toliko revščine in skrajne bede je čisto znotraj. Največji del takih sijajnih palač so namreč najemniške hiše; vsak prebivalec mora neke imeti svoje ognjišče in prenočišče, mora s svojo najemnino poravnati tisto zunanjo bliščobo, kateri se toliko čudiš. Najemnina je tista strašna mora, ki muči več del prebivalstva v velikih mestih. Za njo mora, kdor ima pičle dohodke, njih več del porabiti. Das je, da bi se lahko

zmanjšala, ako bi se zmanjšali razni davki in stavbni stroški. S prvimi se pečati sploh ni moj namen; o zadnjih pa povdarjam, da bi se dalo pri njih mnogo prihraniti na zunanjem lišpu, ne da bi trpela pristojnost.

V naši prestolnici je pri neki novi stavbi skrben arhitekt res postopal po tem načelu; ali kaj se je zgodilo? Pristojna stavbna oblast je vzlic notranjosti vdobnosti te hiše in dobremu delu ustavila zidanje ter lastniku stavbe naložila, da skrbi za okusnejšo in bogatejšo zunanost. Res je, da so v okolici krasne palače, ki pa nikakor ne služijo najemnikom. Velikašem na ljubo je torej stavbna oblast naložila zunanji lišp, katerega bodo morali najemniki drago plačati. Cenjenega bralca, ki bržkone pomenljivo maje z glavo, opozorujem na blagohotnost omenjene oblasti proti njenim podanikom; kajti kaka taka druga morda sploh ne bi dopustila, da se tako blizo pri plemičih naseli kak plebejec.

V nekem južnem velikem mestu naše države pa najdeš krasno palačo, ki služi uradnemu poslovanju. V celem mestu nima nobena druga takega zunanjega lišpa. Mozaik, najokusnejši luksus te mora očarati, ako motriš to palačo; da bi pa znotraj imela zadostne in za upravljanje pripravne prostore

kar bi državnemu poslopiju vender moralo biti prvi pogoj, o tem v javnosti ni nič znano. Semtertje se celo sliši kaj nasprotnega, kar je pa menda tako malo verjetno kakor govornica, da se samo za kurjavo in luč v tej palači troši na leto 40.000 kron. Ne daleč od te krasote prideš v eno najsiromašnejših dežel, katere prebivalci so s svojimi žulji morali primoči k temu lišpu. Jój bednemu, po raznih nesrečah prizadetemu ljudstvu, ako je kak vinar na davku ostalo dolžno; brez usmiljenja odgnala in prodala se mu je zadnja živalica iz hleva. Trezno mislečemu opazovalcu mora se sploh čudno zdeti, kako more kdo v naši zelo zadolženi državi priti na misel, da se morajo državna poslopja od zasebnih razločevati po lišpu. Vsiljuje se mi slika „industrijskega viteza“, ki s svojo razkošno zunanostjo prikriva, kako prazni so njegovi žepi. Luksus mu naj pripravlja nadaljnega kredita.

Spomni se torej, cenjeni bralec, ko občuduješ v velikem mestu kako bogato okrašeno palačo, da ni vse zlato, kar se blišči.

Kar se pa tiče prometa, gotovo zažubiš v velikem mestu vtis, da si na kakem dirkališču. Med vozovi zanimali te bodo menda najbolj avtomobili, ki se vedno bolj množijo medtem ko gine-

vajo borne kočijice in staročasni kočijaži, po katerih nam ni nikakor žal; saj radi pozdravljamo vsak napredek. Ali skrajni je čas, da se pri avtomobilih uvede električna gonilna sila, kakor to že najdeš v inozemstvu, n. pr. v Berlinu, Parizu, itd. Dandanes prede pri nas huda peščem, katerih je vender ogromna večina. Po nekaterih ulicah drče neprenehoma avtomobili ter širijo bencinov smrad in dvigajo prah, da je pešču težko dihati. Tukaj vidiš trgovca ali delavca, ki hiti po svojem opravilu; tam koraka učenjak, uradnik ali dijak, ki je zapustil tesno sobico, da bi v pljuča zadobil nekaj sveže sapice; njim vsem pokvari čisti zrak avtomobil, v katerem leno sloni ali leži bogataš. Kaj je njemu do tega, ako tisoči pešcev trpè po prahu in smradu! „Kaj se mu mudi, da tako hiti?“, vprašaš radovedno. Tudi on ima svoje skrbi, cenjeni bralec! Zdaj ima kam prinesiti in precej oddati šopek cvetlic, zdaj nujno poizvedeti, kako se počuti kaka mu draga oseba, itd. In kaj misliš, je li taka razkošnost, ki škoduje tisočim skrbnih delavnih državljanov, primerno obdarena? Prosi o tem pri priliki pojasnila pri tistih osebah, ki določujejo o javnih zadevah, o tvoji in državni osodi.

(Dalje pride.)

Stvarni pogled na zaključenje goriškega deželnega zbora.

(Ta članek, pisan od dež. posl. dr. Stepančiča, je prinesel na Dunaju izhajajoči »Slavisches Tagblatt« kot uvodni članek.)

Dne 8. oktobra 1910 se je po eni sami seji, nenadoma zaključil delazmožni goriški deželni zbor. O tem dogodku, kakor tudi o razlogih, ki so bajè dali vladi povod, da je takrat z izvanredno energijo nastopila, se je iz časopisih vže mnogo razpravljalo, toda vedno le iz političnega stališča in tedaj lahko umevno na nestvaren način.

V obče je prevladalo mnenje, da je vlada zaradi tega zaključila dež. zbor, ker je večina izključila iz zgolj osebnih ozirih iz zbornice enega poslanca, dasi je bil pravilno izvoljen.

Ta nastop večine, ki se je postavila na principijelno stališče, da pristojna deželni zboru izključljiva in neovrgljiva pravica soditi o tem, imali novo izvoljeni poslanec pristop v zbornico ali ne, se je od nekaterih strani odobral, od drugih pa ne; nekateri šli so v svoji politični razburjenosti pa celo tako daleč, da so ga označili kot predrzno nasilje krepke večine.

Dosledno tem mnenjem se je odredba vlade v javnosti bodi si obsojala, ali pa z zadovoljstvom pozdravljala.

Lahko je umljivo, da si ni mogla večina čitateljev na podlagi sličnih od politične strasti narekovanih pojavov napraviti prave slike o tem, kar se je pri v govoru stoječi seji prav za prav zgodilo in to tem manj, ker je vlada tozadevno cel čas molčala, dasi se ji je očitalo, da je v prejšnjih slučajih pripoznala neomejeno autonomijo deželnih zborov.

Razmotrivati hočemo, je li večina deželnega zbora s svojim gori omenjenim sklepom z ozirom na takratni stvarni položaj res zagrešila tako nasilje, kojemu se ni dalo drugače opomoči, kakor z takojšnjim, na veliko škodo dežele izvršenim zaključenjem deželnega zbora. — Čitatelj čitaj pazljivo, kar sledi, in potem sodi.

Tozadevna za večino merodajna zakonska določila so bila: § 31. d. r. § 53. d. v. r. in § 12. opravilnika za dež. odbor.

Vsa tri se glasè tako, da pristojna razsoja o tem, katerim poslancem je dovoliti pristop v zbornico, deželni zboru, in v navedenem § 12 se na-

haja še celo pristavek, da k takšni razsoji je „samò“ dež. zbor opravičen.

Toda razun navedenih postavnih določil je bilo za večino, za časa v govoru stoječega sklepanja, tudi merodajno, kako je vlada v prejšnjih sličnih slučajih postopala.

Takšni slučajji so bili: ko ni dovolila večina tržaškega dež. zbora poslancu Nabrgoju in večina isterskega dež. zbora poslancem Mandiču in Jenkotu ter nekemu državnemu uradniku — ime ni merodajno — ustopa v zbornico, da si so bili vsi pravilno izvoljeni in ni bilo nikakega ugovora proti volitvam.

In kaj misliš, dragi čitatelj, zakaj jih večina ni dopustila v zbornico? Čuj in strmi! Prve tri le zaradi tega ne, ker so bili „Slovani“, zadnjega pa iz razloga, ker „Italjančiči“ niso baje hoteli imeti „spicelna“ (ovaduha) med seboj.

No, to so bili, ne da, sigurno zelo čudni razlogi, za izključenje, kateri pač niso imeli s pravilno volitvijo dotičnih poslancev nikakega stika! Upati je bilo vsled tega, da bo vlada dotične sklepe tržaškega in isterskega dež. zbora razveljavila. Toda kaj še? Vlada je vse prezrla in bodisi molče, odobrila dotične samovoljne sklepe, ali pa v slučaju izključenja državnega uradnika, je baje še celo na pozive, naj vendar kaj ukrene, izrecno izjavila, da ne more nič storiti, kajti dež. zbor je, kar se tiče vprašanja, je li dovoljen vstop novoizvoljenemu dež. poslancu v zbornico ali ne, autonomen in, kar je dež. zbor tozadevno sklenil, je veljavno.

Razun navedenih slučajev, je bil pa sedanji večini tudi dogodek iz seje goriškega deželnega zbora z dne 27. decembra 1901 v svežem spominu. Tega dne ni dopustila namreč takratna liberajna večina novo izvoljenega poslanca Klavžarja v zbornico, da si ni mogel nihče proti pravilnosti volitve kaj ugovarjati. — Je morda takrat vlada zaradi tega čina goriški dež. zbor zaključila? Kaj še, molčala je, kakor pri zgoraj navedenih slučajih!

Ravno tako je molčala vlada, ko so se izključili iz zbornice dne 27. decembra 1910 nič manj nego trije poslanci veleposestva in ko sta vsled tega še druga dva poslanca od manjšine odložila svoja mandata. In takrat — da si se je šlo za jako važen in ne vsakdanji slučaj — ni vlada samo molčala, marveč je tudi mirno gledala in pustila, da je deželni zbor skoro dva cela meseca, brez omenjenih petih poslancev manjšin naprej zboroval.

Vse to je moralo učinkovati pri zadnjem zasedanju v gotovem smislu na člane večine, ko so premišljevali, kako naj se tolmačijo gori navedena edino merodajna postavna določila. Nobeden bi se ne smel pa čuditi — in vlada najmanj — ako so v takšnem položaju poslanci večine spoznali v besedah zakona „razsoja o dopustitvi izvoljenih pristojna deželni zboru“ le svojo najvišjo in neovrgljivo tozadevno pravico in ako so se dosledno iste poslužili.

Iz navedenega je menda vsakomur jasno razvidno, da ni napravila večina samo nikakega nasilja, kakor so površno podučeni svoječasnò sodili, nego, da je napravila kritični sklep po svoji najboljši vednosti in vesti in da se ji ga zaradi tega še celo tedaj ne bi smelo šteti v greh, ako bi tudi faktično, v objektivnem oziru, morda ne odgovarjal po vsem duhu zakona.

Sicer je bil pa vladi namen večine vže pred kritičnim sklepom znan. Z ozirom na to bila je njena dolžnost, obvestiti shodnim potom poslance, da ne odobruje več gori navedenega postopanja tržaškega in isterskega deželnega zbora in da bo, v slučaju neposlušnosti od strani večine izvajala skrajne posledice.

Če ni vlada tega storila, je mogla vsaj pustiti, naj zboruje deželni zbor za blagor dežele — kakor je v predzadnji seziji brez petih — sedaj v odsotnosti enega samega poslanca, če ga večina, kot nemirneža vže ni hotela imeti v svoji sredi.

Na vsak način bi se bila morala vlada pa prepričati o resničnem stvarnem položaju z zaslišanjem obeh prizadetih strank in bi ne bila smela postopati na podlagi le enostranske, pod neposrednim utisom pretveznega nasilja stoječe informacije, in to tem manj, ker ni bilo prav nikake sile k tako nerazumljivo brzemu postopanju.

Ako bi bila vlada to storila, bi bil gotovo izostal prenačljeni korak takojšnjega zaključenja deželnega zbora in deželi bi bila prihranjena vsa iz tega prenačljenja izvirajoča škoda.

Ker ni vlada tudi tega storila, se mora smatrati razun njenih krivih informatorjev — samo njo za odgovorno glede vse deželi nastale škode in tudi poznejši izgovor nekotnih vladnih organov, da jim niso bili znani gori navedeni precedenčni slučajji, jih ne more sedaj več oprostiti velike odgovornosti.

„La Libertà“ („Svoboda“).

Tako se zove glasilo socialistov furlanskih. Svoboda? — da, ali taka, kakor pravi Nemeč: Freiheit, die ich meine! Ta furlanska „Libertà“ je objavila prvi dan tega meseca članek „Gli sloveni ed il cinquantenario italiano“ („Slovinci in petdesetletnica italijanska“). V tem članku pravi, da so se vsi omikani narodi — med njimi celo Japonci — udeležili na en način ali drugi 50. obletnice proglasitve Rima za glavno mesto Italije, le Slovenci ne. Jubilejne slavnosti italijanske da spominjajo na triumf načela svobode in neodvisnosti slavnih junaštev in svetih mučeništev, ki da so neznana slovenskemu ljudstvu, katero torej da ne more ceniti njih svetosti in vzvišenosti. Slovenskemu ljudstvu da popolnoma nedostaje onega čustva za svobodo in neodvisnost, s katerim se odlikujejo omikani narodi. Slovenskemu ljudstvu da absolutno manjka prave demokratične vzgoje. Oni, ki vidi dandanes usodo slovenskega ljudstva, da se ne brigajo za njegov nprstveni, umstveni in gospodarski napredek, ampak da je vzgajajo k plemenskemu sovraštvu, da je opijajo s propovedmi za osvojitve dedne lastnine drugih narodov i. t. d.

Zares v žolč bi moral pomakati človek pero, da bi vredno odgovoril temu izrodu najgnusnejše hinavščine! Ali ne ve laški klevetnik, da se je slovensko ljudstvo borilo za svobodo, odkar je prišlo v Evropo? Ali ne ve, da se je slovenski narod bojeval za svobodo proti Turkom skoro neprenehoma nad 300 let ter s svojimi pleči kril druge narode, da so mirno delovali na polju svoje kulturne izobrazbe? Za to je pa žel in žanje golo nehvaležnost, obkoljen od treh številnejših in mogočnejših narodov, ki mu niti ne privoščijo, da bi se izobrazil iz lastnih moči, pač pa bi ga radi oropali narodnosti ter razširili z njim svoje meje. In med te narodnostne in kulturne roparje spada tudi narod laškega klevetnika.

Ali hoče imeti ta klevetnik za to dokazov? Saj mu silijo v oči povsod, kjer meji naš narod z njegovim, t. j. od isterskih obal jadranskega morja pa do severnih prebivališč beneških Slovencev. Naj nam pove ta laški klevetnik, kako svobodo uživa Slovenec tam, kjer je izročena na milost in nemilost laškemu sosedu? Menimo nesrečne beneške Slovence v laškem kraljestvu. V glavnem

(Dalje v prilogi.)

Dr. Z.—en:

Goriško slov. gledišče.

Melchior Lengyel: TAJFUN.

(8. IV. 1911.)

Junak „Tajfuna“, dr. Nitobe Tokeramò izdeluje že nekaj let tajno državno nalogo velike važnosti, radi katere biva v Parizu. Japonska kolonija se boji za mladega Tokeramòno, ki se je zapletel v ljubavno razmerje s lahkoživko Hèlène Laroche, ki ga vabi in omamlja tako dolgo, dokler ne kleči pred njo. A sirenski Hèlèni je bil le toliko časa zanimiv, dokler ni sklonil ponosne glave in prosil kleče njene ljubezni. Postal ji je nato navaden hlapec, katerih je bila že sita. Začela se je norčevati iz njegove časti, iz njegove ljubezni do domovine in iz njegove rumene barve. Tedaj izbruhne tajfun v Tokeramòvem srcu vse vničujejoč: Tokeramò zgrabi Heleno in jo za zaveso — zadavi. A tajfun zahteva dve žrtvi, tudi njega. Hira mladi Japonec, moči pešajo — in, kar je glavno, podane mu naloge ne konča, če gre v ječo. Tedaj se zbere japonska kolonija, njo ne briga če Tokeramò umrje, le nalogo mora prej končati, predno ga umori „evropski duh“, in mladi simpatični Hironari se žrtvuje za Tokeramò, ki konča slednjič

tik pred smrtjo svoje delo, s krvjo pisano in s solzami blagoslovljeno.

V enem stavku se nam imenuje tajfun, vihar, ki razsaja po Japonskem in je zraven tendenca drame; tudi če vniči vse, duše se postavijo zopet, nov rod zraste na grobu starega, samo Nipon ostane in dolžnost do njega, kajti življenje in dolžnost je eno in isto, umrjemole zato, ker smo se rodili. To je japonski življenjski nazor.

Pisatelj nam je hotel pokazati v dr. Tokeramò in Heleni Laroche srečanje dveh si čisto nepoznanih ekstremov v kulturi: pariško perverzno in japonsko zavest napram državi z lastno žrtvijo. Torej na eni strani človeštvo brez vseh spon, brez vsakega svetega čustva v srcu, ki mu je le to dobro, kar samo smatra za prav, na drugi strani ljubezen do domovine in njen ukaz. Ne razumeta se kulturi v svojem bistvu, pred uganko stoji Heleni Laroche pri cilju Japoncev, v srcu Tokeramòvem pa se vzbudi individualnost, pozabi za trenutek interese države, pozabi dolžnost in to je njegov padec.

Pisatelj je le vprašal, kaj je več, ali čustvo ki ga ima človek v srcu in pravice srca, ali državni interesi; samo vprašal se je, a odgovoril ni. Pri istem prepričanju ostanejo vsi do konca. Mir-

no kadi Japonec ob smrti prijatelja cigareto, zato ker vidi pred seboj le dokončano delo, a Evropejci vzdihujejo ob mrliču. Ne verujem, da res ni v Japoncu in njegovem srcu drugega, kakor dolžnost do države, ker to je enostransko, a evropsko kulturo imenuje historično. Ni vsa, hvala Bogu, če je tudi Pariz tak... Vprašanje je ostalo nerešeno. Ne dolžnost, ki jo čuti dr. Tokeramò do države, ampak lastni jaz, razžaljen človek, privede Japonca, da umori Laroche. Rekel sem že, da v take ekstreme ne verujem: taki ekstremi so konstrukcija pesnika, rutina in tehnika mu je vse, umetnost nič, ker le v preračunjeni matematični konstrukciji se posreči pisatelju, da vendar umori doktorja Tokeramò „človek“, ki se je vzbudil v njem, ne pa dolžnost. Tisto je res, da taki dve kulturi ne moreta harmonirati, kajti vsaka zahteva čelga človeka gazè, toda to sta ekstrema, to je nenormalnost. Pisatelj pa nam ne izpolni obljube, ki jo je dal v prvem aktu, vedno nova vprašanja postavlja na oder, vedno nove probleme. A ne reši nam nobenega. Postavi bratstvo treh ljudi bratstvu nasproti, ki veže celo Japonsko, a ne pove, kaj je večja vrednota, ker je pisatelj Beinsky nerastenična, odurna oseba, vsaj kakor ga je igral g. Skrbinšek, človek, ki sicer

čuti, a to svoje čustvo izraža na tak način, da nam vzbuja mržnjo in stud.

Igra ima mnogo hvaležnih vlog. G. Nučič je kreiral v dr. Tokeramò eno svojih najboljših vlog: zvit Japonec, ki dvomi sam nad seboj, poizkuša vse, da se iztrga iz rok strastne Heleni, a slednjič omaga, ker zmaga človek v njem nad dolžnostjo in ljubeznijo do domovine. Toda na dnu njegovega srca spi tajfun, nevzdržen, ko izbruhne in vniči vse, kar mu je na poti. Težko, a hvaležno vlogo je imela gdč. Šetfilova kot Hèlène Laroche. Ni igrala temveč živelja je vso strast, vso kljubovalnost in rafiniranost pariške maitresse. Nisem si mogel predstavljati boljše igrane scene med njo in g. Nučičem konec I. in sredi II. akta. Profesorja Duponta, katerega je igral v Ljubljani g. Verovšek, je g. Povhè karikiral proti svoji volji. G. Skrbinšek se ni znal brzdati, bruhal je besede, je bil preoduren, a ima talent. Gdč. Wintrova je nastopila sigurno in temperamentno kot kontrast Heleni. Dober je bil nastop gosp. Drenoveca idealni Hironari, ki se s ponosom žrtvuje za dr. Tokeramò.

O nedeljski predstavi: „Na dolovskem Gradu“ nočem spregovoriti, ker je škoda časa in črnila. Le to bi omenil, da je bila hiša polna, posebno „intelligence“, medtem ko je pri „Tajfunu“

in jih zažgali ter na ta način uničili dozdaj že več hektarjev vinogradov. Pri tem je mfožica vpila: „To je ogenj veselja! Letos ne bodo več grozdja pobirali!“ Kavaleriji so se postavile naproti ženske, več dragoncev je padlo s konjev. Množica je vdrla v vilo nekega vinskega trgovca, vse razbila, opravo pometala iz okenj, ženske so vse porezale, na cesti so pa vse zažgali. Viničarji so celo drevesa iz vrta poruvali. Demonstranti so napadli več zalog z vinom, polne sode razbili, da vino teče po ulicah kakor reka, prazne sode pa polili s petroljem in zažgali. V četrtek je došlo na novo vojaštva. Demonstranti so dragonce sprejeli s kamenjem, vseh izrednikov je blizu 12.000. Vsi listi označujejo položaj za skrajno resen in nevaren. Republičanski listi pozivljajo kmete, naj vbojajo republiko (ki štiti oderuhe in veletrgovce) in se ne dajo zapeljati od „reakcionarjev“ (Viničarji pojo „Internacionalno“); konservativni „Soleil“ pa piše: „Nikoli ni Francoska v zadnjih letih nujala tak prizor nereda in nikoli javna oblast ni bila tako slabotna in nedosledna.“

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo našemu upravništvu: Ignac Gruntar, c. kr. notar v Ribnici na mesto venca na grob pokojne gč. Felicite Gruntar 25 K. Hvala!

Domače in razne vesti.

Vesele Velikonočne praznike vošči uredništvo in upravništvo „Gorice“ vsem gg. dopisnikom in naročnikom.

Iz sodne službe. Sodni praktikanti dr. Mirko Smajč, Bogdan Mogorovič, dr. Ivan pl. Gironcoli-Steinbrun, Rihard Zetto in Josip Oblak so imenovani za avskultante.

Slovenska iredenta. Italijanski publicist De Frenzi je napisal v rimskem dnevniku „Giornale d'Italia“ članek o beneških Slovencih in njih nevarnosti za mater Italijo. Povod: č. g. Jož. Škur in slovenska posojilnica pri Klodičih. Kako so mičkenti veliki Italijani! Sicer se De Frenzi ju naši rojaki za mejo ne zde tako nevarni kakor njegovim kolegom v Vidmu in Čedadu.

Na velik boben tolče „Soča“ in navdušuje napredne elemente po deželi, naj se pripravijo na volitve. „V močno falango naj se združijo napredni ele-

menti, da strejo klerikalizem v deželi.“ Tako doni po „Soči“. — Mi pa „Soči“ zabrenkamo drugi „valcer“. Ravno te dni smo slišali od nekega hudega liberalca, da vsi oni ljudje na deželi, ki imajo kaj opraviti z gnjilo liberalno falango, ki je strla liberalno združništvo v mestu in v Solkanu, bodo volili tako, da bo hreščalo po ušesih liberalnih bankrotarjev v Gorici. Liberallec je rekel: „O, naj me še kdo sili na volišče za h goriške liberalne lumpe! Mu dam eno „cabado“, da ne ustane več!“ — Seveda ni to lepo od njega, a značilno za stranko je to! In taka stranka si upa usiljevati ljudem ono prepričanje, ki je spravilo uže mnogo ljudi v nesrečo! Bežite, bežite! Menda niso ljudje več tako neumni, da bodo volili tiste, s pomočjo katerih jih bodo spravljali na dražbo!

Italijanski liberalni kandidati za državnozborske volitve. — Govori se, da bode kandidiral za mesto zopet svetnik Ušaj.

Za Gradiške mislijo italijanski liberalci kandidirati prof. Violina ali pa dr. Pettarina.

Za nižjo Furlanijo se imenuje kot kandidate prof. Violin ali pa dr. Cosolo iz Foljana.

Glede letošnjih naborov naznanja tukajšnji municipij, da se bode vršil nabor za one, ki so rojeni l. 1890 in 1889 dne 24. aprila, za one, ki so rojeni l. 1888, in za tujce pa 25. aprila.

Nabori se bodo vršili na Goriščeku hiš. št. 2.

Prošnje za olajšave v izvrševanju vojaške službe v smislu §§ 31, 32, 33 in 34 brambnega zakona so uložiti pri municipiju do dneva naborov.

Margarita Slaviansky D'Agrenoff priredi s svojim svetovno znanim ruskim pevskim zborom (35 oseb v narodnih nošah iz 17. stoletja) dne 24. t. m. v dvorani „Central“ svoj edini koncert. Vstopnice se dobe pri knjigotržcu Wokulat-u, Verdi-jevo tekališče št. 34.

Oepilni tečaj ameriških trt v Trziču. — V državnih trtnih nasadih v Trziču se bo vršil 20. t. m. tečaj za cepljenje, stratificiranje in sajenje ameriških trt. Ob enem se bo teoretično razlagalo o ameriških podlagah in o rekonstruiranju po trtni uši vničenih vinogradov. Vinogradniki, oziroma njih sinovi, ki se hočejo udeležiti tega tečaja, naj se zglase dne 20. t. m. ob 9. uri predpoldan pri omenjenem nasadu v Trziču.

Razglas. — Razpisuje se natečaj za 8 prostorov, ki jih je ustanovil vis.

deželni zbor v spomin na pokojnega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini-ja, dalje za 8 prostorov, ki jih je ustanovil visoki deželni zastop v proslavo 60-letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja, kakor tudi za 4 nadaljne prostore, ustanovljene povodom 80-letnice rojstva Nj. Vel. cesarja torej skupaj za 20 prostorov za brezplačno zdravljenje dvajsetero ubožnih škrofoloznih ali rakitičnih dečkov oziroma dekle dežele v prvem avstrijskem morskem zdravilišču gradežkem tekom prihodnje kopališke dobe.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinske oblasti, s pričevalom o ceplenju koz in z dokazilom, da so prosilci pristojni v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi z ubožnim in zdravniškim spričevalom glede boleznih prosilcev, se imajo vložiti pri deželnem odboru do 15. maja t. l.

Nadalje se morajo opremiti prošnje s potrdilom c. kr. okrajnega zdravnika da prosilci niso nalezljivo bolni in da v hiši, kjer stanujejo, ni sedaj in tudi v zadnjih štirih tednih ni bilo sličnih boleznih.

Detomor na Banjšicah. Iz Kanala poročajo, da je šel v ono brezno, kjer so mislili, da se nahaja truplo novorojenčka Testenove hčerke z Banjšic, Martin Makarovič iz Kanala ter tam res dobil trupelce deteca. Brezno se nahaja pod Krvavcem v banjški občini in je truplo ležalo kakih 50 m globoko.

Odpri lekarni. Od 16. do 23. t. m. bodeta imeli ponočno in ob nedeljah in praznikih popoldansko službo lekarni: Gironcoli-Pontoni.

Radi nedelje, dne 23. aprila bode drugi živinski semenj v Cerknem na Goriškem v pondeljek dne 24. aprila t. l., na kar se opozarja živinorejce in kupce.

Na Livku na Kobariškem, t. j. ob avstrijski-italijanski meji imajo mnogo vojakov, in sicer eno stotnijo pionirjev in eno stotnijo planincev. Nedaleč onstran meje pa se nahaja italijanska posadka.

Požar. V Gor. Vrtojbi je izbruhnil požar v seniku posestnika Černeta. Ker so ogenj koj zapazili, so ga tudi kmalu pogasili. Škoda ni velika.

Nesreča. Nek Bregant iz Muše je šel obiskat svojega brata v Biljano, ki se nahaja tamkaj pri vojaki. Na poti domov je pa v Medani padel tako nesrečno, da si je prebil lobanjo. Težko bo okreval. Žrtev alkohola.

Tatovi so se pojavili v Vel. Dolu minul teden. Odnegli so posestniku

Trobicu slanino. Seveda ni o uzmovičih sledu.

Nova slovenska trgovina. Kakor razvidno iz oglasa na drugem mestu, otvorita dne 15. maja v Gorici v Raštelju gg. Pintar in Lenard novo trgovino z železjem. Tudi napredek!

Izgubilo se je stajalo (statif) iz aluminija za fotografičen aparat. Kdor je je našel, je naprošen, da je odda g. Ant. Makucu, vojaškemu živinozdravniku v topničarski vojašnici ali pa v naši tiskarni, kjer dobi primerno nagrado.

Otvoritev poštne in brzojavnega urada v Sesljannu. Temeljem pooblaščenja c. kr. trgovinskega ministerstva se otvori poletni poštni in brzojavni urad Sesljan že dne 16. t. m.

Izpit zidarskega mojstra je položil z dobrim uspehom pred komisijo c. k. namestništva v Trstu g. Izidor Nanut iz Št. Andreža pri Gorici.

Vojašnica tuk. dragoncev je stala 1.246.136 K.

Izgubila se je v nedeljo v cerkvi sv. Ignacija zlata ženska ura s kratko verižico. Pošten najditelj naj jo odda pri upravi „Prim. Lista“.

Nesreča — V podgorski papirnici je bil uslužben nek Mavri iz Medvod. Te dni mu je prišlo slabo. Ko je hotel iti malo na zrak, se je onesvestil in padel po stopnicah. Pretresel si je možgane. Vsled dobljenih poškodb so ga prepeljali v goriško bolnišnico, kjer pa je v noči od srede na četrtek umrl.

V Miramar je prispela v torek zjutraj kneginja Elizabeta Windischgrätz s svojimi otroci v spremstvu baronese Möll. Nastanila se je v Miramaru za več časa.

Električna državna železnica Trst-Občlna. „Fremdenblatt“ poroča, da je zelo malo nade, da bi dobila državna železnica iz Trsta na Opčine električno napeljavo in to radi prevelikih stroškov, ki so proračunjeni za napeljavo in za vzdrževanje električnega prometa. Železniška uprava pa hoče zboljšati ventilacijo predorov na ta način, kakor ima to že uvedeno po velikih alpskih predorih.

Koliko Slovanov je na svetu? Prof. Niederle omenja v svoji knjigi „Slovan-ski svet“, da je bilo leta 1900 136.5 milijonov Slovanov na svetu in da jih bo letoš po 1.4 odstotnem prirastku vseh 156 do 157 milijonov.

Sneg v Italiji. — V noči na petek je v Frascatiju močno snežilo Albanski griči so bili vsi beli. Nobeden tamošnjih starih viničarjev se ne spominja take prikazni v poini spomladi.

V manufakturni trgovini

Teod. Hribar

Gosposka ulica št. 6.

SE DOBI PERILO ZA NEVESTE

rumberško, belgijsko in šlezjsko platno, Perkal, Batist, Zefir, Satin.

MODNE VOLNE

sukno za moško obleko, preproge, zavese, odeje, šivane kuverte, žime, volno za postelje. Jäger srajce itd.

mestu tega po zaslugah Francozov in Nemcev zjedinenega kraljestva „triumfirajo“ zdaj — pravi „La Libertà“ — načela svobode in neodvisnosti, ali moške, ki stoje temu „triumfu“ na čelu, kratijo svojim slovenskim sodržavljanom vsako pravo do svobodnega uveljavljanja lastne narodnosti. Ropajo jim materino govoro, sužnjijo jih v odpadnike od rodne matere, tlačijo jih, usiljujoč jim tuji jezik v šoli, v uradu, da celo v cerkvi! In če teh tlačjenih nesrečnikov krvnim bratom ob tem pogledu srce krvavi, in če vidijo v rimskih slavnostih v proslavo ideje svobode in neodvisnosti le grdo hinavščino, carlatanstvo in laž, in se proti temu služijo najmilejšega orožja: ignoriranja, potem pricaplja obskurni laški listič, katerega ime („La Libertà“) je že samo velika laž, in se drzne izreči sodbo: da slovenskemu ljudstvu nedostaje čustva za svobodo in neodvisnost. Ali si moremo misliti večje predrznosti in objestnosti!? Ali ni že višek blaznosti, zahtevati, da naj zatiranec izraža veselje nad svobodo svojega zatiratelja!! Kdor svobode drugim ne privošči, ampak jo krati, ta kaže, da prave svobode ne pozna, da mu ne dostaje čustva za pristno svobodo in neodvisnost. In taki laži-svobodnjaki so sedanji rimski proslavitelji laške svobode.

Ali še slabši nego rimski so naši avstrijski Lahi. Dokazov na izobilje nam daje politično stanje med narodnostima v Istri in na Goriškem. Kako se rogajo tu laški prvaki najprimitivnejšim zahtevam pravega svobodoljubja, kaže dejstvo, da so — sami, tvoreči s svojim ljudstvom manjšino v deželi — oropali slovensko večino vseh pravic, ki so zakonito zagotovljene vsem avstrijskim državljanom, in da so se zagrizli v blazno misel, da jim bo možno še nadalje ohraniti si krivično nadvladje nad večino v deželi. Ker pa naše ljudstvo noče in ne more še dalje trpeti tega laškega zatiranja, klepeče „La Libertà“: da se vzgaja slovensko ljudstvo k plemenskemu sovraštvu ter da se opija s propovedmi za osvojitve dedne (!!) lastnine drugih narodov!!

„La Libertà“ ve sama, da se z enakimi frazami laško nadvladje ne reši, zato bi rada odvrnila slovensko borbo za ravnopravnost s poti, katera nas gotovo privede do uspeha. Njej ni prav, da smo prijeli bika za roge. Ona ve, da so si gospoda Lahi vzdrževali nadvladje nad nami in si po večini oskrbovali svoj naraščaj z iznarodovanjem naše dece, katere stariši so se preseljevali z dežele v laška mesta. V mestih šolah laških se je slovenska deca vzgajala v

ni bilo, kar priča, na kako „visokem“ duševnem nivoju je.

Vojnović:

Psyche.

(12. aprila 1911.)

Ivo conte Vojnović, odlični dramaturg zagrebškega gledališča, ki je spisal že lepo vrsto dram,*) polne življenja in globokih misli nam je podal v „Psychi“ komedijo comme il faut. Oder je zmeraj poln življenja, le dialog je mestoma dolgovezen, a zdravega humorja ne manjka, ne satire, ne espritskih odgovorov. Najboljša je bila gdč. Wintrova „psyche“, življenja neznanca, naivno dekle in slikar Braniewski (g. Nučić). Gdč. Šešilova v ulogi diplomatske vojvodinje in g. Bukšekova (grofica Woronska) sta bili dobri in g. Škrbinšek. G. Danilo bi bil lahko markantnejši, a — kakor navadno — ni znal vloge.

Conte Vojnović operira s s pismi, ki rešujejo zamohljaje, kar je pač že zastarelo, ker so nas zapustili oni lepi romantični časi, ko se je lahko vse tako lepo pobotalo.

Veseli me, da je g. režiser poslušal moj svet in spravi na oder nekaj palm in dve sliki in dal tako odru novo lice.

Slovanu*.

laške janičarje in renegate, elitno krdelo laškega fanatizma in zatirateljstva. To žilo dovodnico smo jim Slovenci izpodvezali z ustanavljanjem slovenskih šol v Gorici, Trstu itd. To čuti tudi „La Libertà“, zato čujte, kako toži! Ona piše: „Lepi kraji slovenski Tolmin, Sv. Lucija, Kanal, Ajdovščina itd. bi lahko sijajno napredovali in postali ognjišča slovanske kulture. Namestu tega so (ti kraji) zanemarjeni in prepuščeni samim sebi; kajti vsa sredstva, vse moči se koncentrirajo v Goici, Trstu in drugih naših mestih z namenom, da bi se zatrla naša narodnost“.

Tako „La Libertà“. Lepa hvala ji, ne za nasvet, ampak za odkritosrčnost. Razumemo, kam pes tace moli: Mi naj bi še dalje v Gorici itd. prepuščali slovensko mladino v pollaščevanje! V očigled temu Goričanje lahko zadovoljni vzklikujemo: **O dragi „Šolski dom“! Nevenljiva slava možu, ki te je zamislil in oživiloril!**

Slednjič naj vzame „La Libertà“ na znanje, da nam proslava zjedinenja Italije prav nič ne imponuje, če tudi abstrahiramo od dejstva, da štejemo laške sosedne med najkrutejše sovražnike naše narodnosti. Narod, kateri si ni sam iz sebe priporil svoje neodvisnosti, kateri je izrabljaj srečne slučaje, da so mu drugi pomagali do zjedinenja, naj se s svojim zjedinenjem preveč ne baha! Mar se je treba Italijan m toliko ponasati, da so si sami (brez pomoči drugih) podvrgli državo papeževu?! Zares veliko junaštvo! Ali katoličanje vsega sveta pravijo, da je bila papežu posvetna oblast uropana, in mi Slovenci smo odločno katoliški narod!

Albanija.

Vsakdo, ki čita liste, bi mislil, da je albanska ustaja naperjena proti mladoturškemu režimu. Ta misel je brez podlage in tudi malokateremu je znano, kje se ima iskati pravi vzrok dandanašnjemu gibanju v Albaniji. Treba je tudi poznati turške razmere in stališče Albancev pod turško vlado. Malokdo, ki je potoval po Albaniji, si je mogel tudi natančneje ogledati in preštudirati ondotno ljudstvo. Predaleč bi zašli, če bi hoteli vse to podati našim čitateljem.

Na kratko se hočemo le baviti s sedanjo ustajo, ki divja skoro po vseh od Albancev prebivanih krajih. Kakor v vsaki državi se tudi na Turškem vlada ne briga mnogo za svojo periferijo (državne meje). Tako tudi Turčiji ni bila všeč zahteva Albancev, ki s o katoliki, po avtonomiji. Sicer je bilo od Mladoturkov oficijelno obljubljeno, da se lahko vse vere izvršujejo v Turčiji; ali poznati je treba take odredbe — in v Avstriji imamo tudi dosti vzgledov glede enakopravnostnih odredb — in pride se nasled nepostavnostim, ki vzbujajo ljudsko nevoljo.

Albanska ustaja ni izbruhnila v zadnjem letu. Iskra k temu ognju je tlela že mnogo let v tamošnjem prebivalstvu. Finančna straža, vojaštvo in orožništvo je nešteto krat v zadnjem desetletju zaplenila raznim skozi južno Dalmacijo in Črno goru se utihotaplajočim Albancem orožje, ki so ga kupovali v Avstriji, Italiji in drugih državah. Torej že celo desetletje, če ne več, se je pripravljala ta brezpravna deželica na oborožen odpor proti turškemu nasilstvu.

Malomarnost in posebno pa slabo plačano in še slabše organizirano turško vojaštvo v tistih krajih (Skadar ne dela nikake „častne“ izjeme) so krivi, da se ni moglo udušiti to gibanje pred izbruhom. Sedaj se čutijo posledice.

Ustaši imajo vso moč. Ljudje, ki so vajeni živeti brez strehe, s slabo hrano so boljši vojaki kot najpravi neje evropske čete. Ljubezen do domovine in opravičene zahteve pravic jim dajejo pogum. Turčija mora svojo

vojaštvo — ker slabo plačano in oskrbovano — ponasati s kakimi uspehi v bojih proti Albancem.

Gotovo je, da bode ustaja vendar enkrat udušena. Ali žrtve, ki jih bode dotlej morala doprinesti Turčija, ne bodo v nobenem razmerju z uspehom.

Nekaj prerana se zdi, po občutkih pisca teh vrstic, ta ust ja. — Zakaj? bode marsikdo vprašal. Da, prerana — ker ni Italija še trdno postavila svoje noge na Balkanu. Pričela je v Črno goru. Začetka ji je šlo gladkeje. Pozneje je morala biti opreznjša. Starejši Črnogorci celó trdijo, da jih je in ž njimi tudi njih domovino prodal knjaz.

Črnogorske bombne afere so bile (za značaj Črnogorcev) naravna posledica tega. Italijanske aspiracije na Balkanu so znane. Tudi na lojalno nevtralnost Italije povodom aneksije Bosne in Hercegovine ni nikdo verjel. Kaj so pomenila ojačenja avstrijskih mej proti Italiji pred bosensko mobilizacijo? Ali si ni Avstrija takrat z veliko preudarnostjo osigurala desno krilo proti jugu (Bosni in Hercegu) pomikajočih se čet proti eventualnemu italijanskemu operativnemu posegu.

Ni treba diplomatskega talenta, da se vse to pregleda.

Italiji je zopet nekaj spodletelo na Balkanu. Sedaj ni v stanu dejanski se vtikati v tamošnje razmere. Ljudstvo pa naj bode mirno: Saj vlada (tako se oficijelno izjavlja) glede Albanije med Avstrijo in Italijo popolno sporazumljenje(???)

Dopisi.

Šmarje. — Pri nas je umrla mati našega preč. g. župnika Franca Kranjca, gospa Marija Kranjec v 84. letu svoje starosti. Pogreb je bil včeraj ob 10. uri predp. — Pokojnica je bila vzgledna krščanska mati. Blag ji spomin! Preč. g. župniku naše najiskrenejše sožalje!

Iz Rihemberga. — Poročali smo že, kako so hoteli naši liberalci uničiti župana Pavlico. Tožbe proti njemu so šle na glavarstvo, namestništvo in celo na ministerstvo. Povsod pa so bile zavrnjene. Sedaj so poskusili napraviti s pomočjo advokata ovadbo na c. kr. državno pravdnništvo. Toda tudi c. kr. državno pravdnništvo je ovadbo zavrnilo in preiskovanje ustavilo. Tako se je tudi ta ova duška zadeva končala častno za g. župana. Hoteli so mu vzeti čast in poštenje ter škodovati mu v vseh ozirih, a vsi liberalni načrti so se ponesrečili.

Iz Malega Dola. — Ker se je uže toliko pisalo o zadnji starešinski seji v Komnu, naj povem še jaz eno. V tej seji se je sklepalo tudi o organistovi plači in o plači cerkvenih pevcev. To pa ni bilo po volji gosp. Dominku, sodniku v Komnu, in jo je s svojimi pristaši pobrisal iz seje. Potem pa so napravili protest na glavarstvo proti sklepu ostalih starešin, češ, da sklep starešinstva o organistovi plači je neveljaven, ker ni bilo dovoljno število starešin pri seji navzočih — navedli so jih 15. — Te dni pa je dobil g. sodnik Dominko od glavarstva hudo podnosnico. Odlok glavarstva pravi namreč, da je tudi g. župan ud starešinstva in da je bilo navzočih starešinov, ko se je sklepalo o organistovi plači 16! — Gospod Dominko ima časa 14 dni, da se pritoži proti odloku glavarstva na višje mesto. Ker pa je mož sodnik, lahko sam presodi, da je dve tretjini od 24 mož 16 mož, in da sam sprevidi, da so komenske starešinske seje sklepčne tudi, če ne pride Dominko s svojimi pristaši nikoli k seji. — Tako je, šjor liberalni komenski „rihtar“! Se lahko opravi v seji starešinstva tudi brez liberalcev!

Izpod Čavna. — Že kakih dvajset let se je sanjalo o popravi župnišča, a odlašalo in zategovalo se je, kot sleherno porava do skrajnosti. Sedaj na

rekli slehernega, za dobro unetega farana.

Župnišče stoji povsem preustrojeno, dokončano, ki dela čast občanom in je gotovo v zadovoljnost tukajšnjega g. župnika.

Vidi se, da se marsikaj dobrega da napraviti z resno voljo. Imamo pa še marsikaj potrebnega in v prvi vrsti treba bi bilo dobre pitne studenčnice, nakar nas je opozoril gospod župnik za dobro skrbeč v naši občini zadnjo nedeljo med pridigo. Upati je, da tudi se uresničijo te sanje tj. neobhodna potreba, da bi prišli enkrat do tega, da bi ne bilo treba piti in kuhati jedila na isti vodi, v kateri se 100 korakov višje perejo razni človeški odpadki in druga nesnaga. Bog daj, da bi te opominljive besede g. župnika imele v najbližji bodočnosti zaželjeni uspeh.

Izvršitev je lahko mogoča, ker mammo pod znožjem Čavna izvrsten studenec — le nekoliko dobre volje je treba.

Politični pregled.

Spor med avstrijsko in ogrsko vlado.

Pogajanja med avstrijsko in ogrsko vlado glede vojaških predlog, zlasti glede razpravnega jezika pri vojaškookazanskem postopanju so se razbila. Bajje namerava Khuen vojaške predloge brez ozira na stališče avstrijske vlade že maja meseca predložiti ogrskemu parlamentu.

Istrski sporazum.

„Edinost“ piše, da je bil sporazum med odposlanci obeh narodnosti sklenjen na tej-le podlagi: Tekom petih let, počenši s 1. januarjem 1912, se imajo odpreti vse šole, ki čakajo na rešitev, in to vsako leto po 12. 2. Vlada poveča svoj prispevek za šolstvo v Istri 3. V tem času ima povoljno rešiti tudi vprašanje hrvatske šole v Puli, Cresu in Malem lošinju. 4. Za to dobo daje država družbi prispevke za vzdrževanje tam obstoječih hrvatskih šol. 5. Deželni odbor ima rešiti vprašanje posojila mesta puljskega, kakor tudi proračune slovenskih občin, a hrvatska stranka umakne tozadevne pritožbe. Kluba sta to odobrila in javila to namestniku dne 11. t. m.

Hrvatski sabor bo razpuščen?

V političnih krogih se zagotavlja, da bo hrvatski sabor v kratkem razpuščen.

Bosanski deželni zbor zaključen.

Deželni zbor je končal svoje delovanje, kakar je bilo prvo zasedanje deželnega zbora zaključeno.

Albanska ustaja.

Položaj v Albaniji postaja vedno resnejši. Albanci so zopet zasedli Tuzi. Vojaštvo se ne upa napasti v Tuziju se nahajajoče ustaše, dokler ne pridejo ojačenja.

Ustaši so iz zasede napadli proti Skader marširajoči bataljon. V tej bitki so izgubili vojaki 100 mož.

Dne 12. t. m. je bila bitka pri Tuziju, v kateri so vojaki imeli mrtvih: 1 stotnik in 21 vojakov, ranjenih pa: 2 poročnika in 18 vojakov.

„Oest. ung. Korr. poroč.“, da je bila iz Podgorice obveščena, da so Turki izjavili, da se nečejo bojevati proti katoliškim Albancem, s katerimi bi spobratili.

Albanci zahtevajo popolno avtonomijo katoliških Albancev. Njih geslo je: „Zmagati ali umreti!“

Viničarska revolucija na južnem francoskem. — Strašen vandalizem.

Nemiri in izgredi viničarjev na Južnem Francoskem dobivajo vedno bolj značaj prave revolucije in množica uprizarja naravnost grozne čine vandalizma. Viničarski demonstranti niso samo demolirali vinskih kleti in razbili nešteto steklenic šampanjca, ampak so tudi zanelili ogenj. Požarna bramba se ni upala gasiti, ker se boji razdivjane množice.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Rojaki! podpirajte
slov. šolstvo
v Gorici!

IZŠLE SO

v „Narodni Tiskarni“ v Gorici „Veseloigre
in šaljivi prizori za moške in ženske
vloge“. Cena s poštnino K 1. -- Spisala
oziroma prevela sta jih E. Klavžar in Soški.

Potrjim srcem naznanjam v svojem in v imenu
brata in sestre, vsem sorodnikom prijateljem in znan-
cem, da je naša ljubljena mati

MARIJA KRANJEC

večkrat previdena mirno v Gospodu zaspala dne 12.
t. m. ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj. Pogreb pokojne bo v petek
14. t. m. iz župnišča na domače pokopališče ob 10.
uri predpoludne.

Šmarje pri Ajdovščini, dne 12. aprila 1911.

Francišek Kranjec, župnik.

Rako se obranimo želodčnih bolečin?!

Takim boleznim, na katerih trpi dandanašnje človeštvo, se pride vspesno v
okom ter se jim more energično nasprotovati s tem, da se pravočasno uporablja

Dr. Engel-nov nektar.

Kajti
močan želodec in dobra prebava tvorijo temelj zdravemu telesu. Kdor hoče svoje
zdravje ohraniti tudi do starosti, naj uporablja po svojih izvrstnih vseh slaviti

Dr. Engel-nov nektar.

Ta pijača, ki je izdelana iz izvrstnih zeliščnih sokov in iz vina, vpliva vsled
svojega vestnega izdelovanja jako dobrodelno na prebavo liki želodčni liker, oziroma
želodčno vino ter nima nikakih škodljivih posledic.

Tako zdravi kakor bolni lahko uživajo ta nektar, brez da bi škodovali svo-
jemu zdravju. Nektar vpliva pri pametni uporabi pospešujoče na prebavo in vzbud-
ljivo na tvoritev sokov.

Zato se priporoča vžitek

Dr. Engel-novega nektarja

vsem, ki si hočejo ohraniti zdrav želodec.

Nektar je dobro sredstvo proti želodčnemu katarju, krču, bolečinam, težki pre-
bavi ali zasliženju. Ravnotako ne dopusti nektar, da se dobi zaprtje ali stisko ali ko-
lične bolečine ali srčno utripanje, ohrani temveč dober sem in živahen tek, zabra-
njuje torej nespečnost, daševno motenje, glavobol in nervozno utrujenost.

V širokih slogih ljudstva razširjen nektar vzdržuje veselost in veselje do
življenja.

Nektar se dobiva po 3 K in 4 K steklenica v lekarnah sledečih krajev:
Gorica, Kormin, Gradišče, Romans, Ajel, Dolgopolje, Ronke, Tržič, Ajdovščina, Gor.
Idrija, Tolmin, Kanal, Videm, Palma, Červinjan, Oglej, Fiumičel, Gradež, Sežana,
Vipava, Postojna, Milj, Trst itd., kakor tudi v lekarnah v vseh večjih in manjših
krajih Goriško-Gradišanske in sosednih dežel. Tudi razpošiljajo lekarnice v Gorici 3
ali več steklenic nektarja po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

DR. ENGEL-NOV NEKTAR.

Moj nektar ni nobeno tajno sredstvo, njegove sestavine so: samos 200, vino
malaga 200, vinski štrkljaj 50, glicerina 100, črno vino 100, sok jerebrike 100, čre-
šnjev sok 200, brinje 30 in mnogo drugih zelišč. Te sestavine se pomešajo.

Karol Angeli,
trgovec in krojač v KANALU
sprejme takoj
dva krojaška pomočnika.
Delo stalno.

V vsaki hiši lahko izostanejo ve-
lika neprijetnosti pral-
nega dneva, ako se namoči perilo že na
predvečer s pralnim praškom ki popolnoma
izloči vso nesnago.

Pralni prašek je
predmet zaupanja,
kajti lahko je ponare-
jen in težko je
ponaredbi dognati.
Ako kupite izdelek tvrdke, katera Vam za
pristnost jamči, tedaj bodele gotovo prejeli
zanesljivo pralno sredstvo. Ponarejeni pralni
praški (prah iz mila) sicer tudi dobro
čistijo, a uničijo v kratkem času vsako perilo.
Najboljši in najzanesljivejši pralni prašek je
vsekakor

Schichtov
pralni ekstrakt „Ženska hvala“.

Vir zdravja so nealkoholne
Maršner-jevi šumeči
limonadni bonboni,

(malinovec, limona, jagode, dišeča
perla) v pastilak po 2 in 4 v,
v patentiranih vrečkah po 2
in 5 vin.

Pristni samo
pod
to znamko.

Letna poraba 80 mil. komadov.

Edini proizvajalec:

Prva češka deln. družba orien-
talskih sladkornih in čokoladnih
tovarn Kralj o Vinogradi poprej
— A. MARŠNER. —

Zastopnik: **Alojzij Plesničar**
Trst, Via Gaetano Donizetti 5.

Najboljša češka tvrdka. — Perje za postelje po zelo nizkih cenah.

Sivo perje, skubeno 1 kg 2 K, boljše vrsta 2 K 40 v, polu belo 2 K 80 v,
belo 4 K, belo puh 5 K 10 v; 1 kg najfinejše snežno-belo, skubeno 6 K
40 v, 8 K; 1 kg puh-perje, sivo 6 K, 7 K; belo fino 10 K; najfinejše
iz prsnega perja 12 K. Pošilja se 5 kg poštnine prosto.
Posteljna oprava iz gostega, rudečega, višnjevca belega ali
rumenkastega nemkinga, 1 pernica dolga
180 cm, široka 120 cm ter 2 blazini za podglavo vsaka 80 cm dolga, 60
cm široka, napolnjena z novim, sivim, trpežnim perjem 16 K; s polpu-
hom 20 K, s puhom 24 K. Posamezne pernice 10 K, 12 K, 16 K; bla-
zine za podglavo 3 K, 3-50, 4 K. Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke 13 K, 14 K 70 v, 17 K 80 v,
21 K; blazine za podglavo 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50 v, 5 K 20 v, 5 K 70 v. Spodnje per-
nice iz močnega čestanega platna, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80 v, 14 K 80 v. Razpo-
šilja se proti povzetju in sicer od 12 K višje poštnine prosto. Za neugajajoče blago se vrne denar.
Cenike zastoj in poštnine prosto.

S. Benisch v Deschenitzu, št. 743, Češko, (Böhmerwald).

Prva in edina slovenska

v Raštelju št. 7 v GORICI

se bode otvorila 15. majnika t. l.

trgovina z železnino

Za obilne naročbe se priporoča

PINTER & LENARD.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

Delniška glavica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Velike zaloge novih dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, orkestrionov, gramofonov, vsakovrstnih plošč itd. V zalogah imam veliko vseh gori navedenih tudi že rabljenih strojev, prav po ceni na izbero pri

BATJEL - U
Gorica,
STOLNA ULICA 3-4.
Mehanična delavnica.
Prodaja tudi na obroke.

Ceniki poštnine prositi.

Opomba: Kdor mi dvokolo, gramofon in šivalni stroj prodá, dobi za nagrado eno novo dvokolo.

Zavzijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid s znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd. o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dva-najstotina za poskušnjo K 5— 2 ducata K 8'60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici šte. 264 (Hrvatsko).

Svoji k svojim! Svoji k svojim!
MIHALJ TURK
na Kornu št. 6.

priporoča slavnemu občinstvu svojo
BRIVNICO.

Zagotavljam točno postrežbo.
Sprejemam naročila za maskiranje po primerni ceni.

Lekarnarja A. THIERRY-jev BALZAM.

Edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zajamčeno.

Vsaka potvoritev, ponarejenje in vsak prekup drugega balzama s prevarljivimi znamkami se kazensko-sodnijsko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je dobrega učinka pri vseh boleznih na dihalu, pri kašlju, bljuvanju, hripavosti, katarju v žrelu, bolečinah v prsih, boleznih na pljučah, posebno pri influenci, zeloččnih boleznih, vnetju jeter in vranice, slabi prebavi, telesnem zaporu, zobobolu in ustnih boleznih, trganju udov, opeklinah, pri izpuščjih itd. itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 vel. posebna steklenica K 5.

Lekarnarja THIERRY - jevo edino pristno MAZILo IZ VRTNICE

je zanesljivo zdravilo za rane, ščirjence (ture), poškodbe, vnetja, abscese, odstrani vse nečiste v telo vrinile se reči in stori, da so bolestne operacije nepotrebne. Zdravi tudi prizastarelih ranah itd. 2 školji staneta K 3'60.

Kupi se: Lekarna pri angelju varuhu, Adolf Thierry v Pregradu pri Rogatcu.

Dobi se skoro v vseh lekarnah. Na debelo pa v medicinalnih mirodilnicah.

JOSIP CULOT

v Raštelju šte. 225 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punc za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz voine in sukna, čeviji in klape, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsak vrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

„Kmečka Banka“ v Gorici,

na Kornu št. 12

eskomptuje menjice pod jako ugodnimi pogoji.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter jih obrestuje čisto po

4³/₄ 0/0

Načelstvo obstoj iz gg. Dr. Alojzij Franko, predsednik, Ivan Sanič, veleposesnik in župan v Biljah, podpredsednik, Fran Obiljubeč, veleposesnik in župan v Kojškem-Krasno, Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu, Alojzij Bandelj, veleposesnik v Podgori.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4¹/₂%. Daje članom posojila na vknjižbo po 5¹/₄%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi št. 32, I. nad.** — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Stojte! Kdo ne pozna tvrdke Stojte!

Kerševani & Čuk

na Stolnem trgu (Piazza Duomo) v GORICI šte. 9?

Vsako pozna to tvrdko, ker ima na prodaj Original Victoria šivalne stroje, ki so najboljše, najcenejši, najtrpežnejši, najlažji, ki delajo še po 10-letni uporabi brezšumno, hitro in točno. Original Victoria šivalni stroji so se vsem šiviljam, krojačem in drugim močno priljubili. Vsako naj si ogleda pred nakupom šivalnega stroja

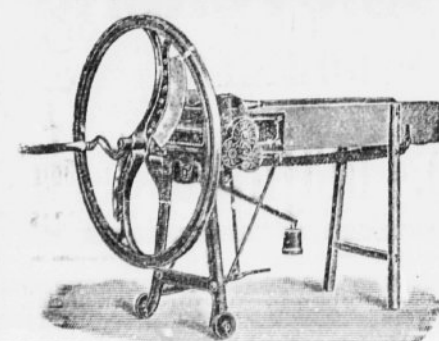
„Original Victoria“ šivalne stroje. Tvrdka da na razpolago učiteljico, ki poučuje brezplačno. Z Original Victoria šivalnimi stroji se izvršuje vsakovrstno umetno vezenje (rekamiranje) itd. itd.

Ta tvrdka ima na prodaj vsakovrstno kmetijsko orodje: **slamorne znice, stikalnice, drozgalnice (stroje za mastenje grozdja), pluge, brane itd. itd.**

Ta tvrdka ima na prodaj najboljše **dvokoleso** bela, rdeča itd. z znamko **KERŠEVANI & ČUK**, ki jih sama izdeluje.

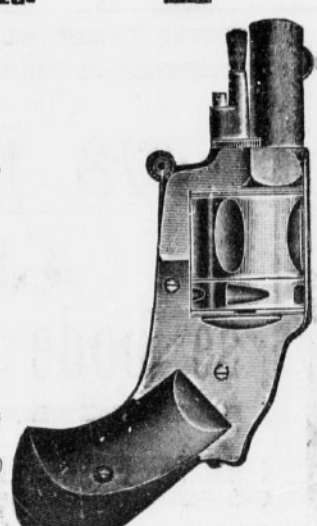
Nadalje, **puške, samokrese, drugo belgijsko orožje, strelnivo.** — Potem najboljše

gramofone.

Daje na obroke.

CENIKI se razpošljajo zastonj.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič.)